

Recenzja
osiągnięć naukowych oraz aktywności naukowej
w postępowaniu habilitacyjnym Pana dr Jakuba Szmita

W związku z powołaniem mnie w skład komisji w postępowaniu habilitacyjnym Pana dr Jakuba Szmita i wyznaczeniem funkcji recenzenta, poniżej przedstawiam recenzję w zakresie spełnienia przez Habilitanta ustawowych warunków do nadania stopnia doktora habilitowanego, określonych w art.219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz.1571 ze zm.).

I. Pan dr Jakub Szmit ukończył studia magisterskie na kierunku administracja na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego w dniu 5 czerwca 2007 r., studia magisterskie na kierunku prawo ukończył na tymże Wydziale w dniu 11 lipca 2016 r. Stopień naukowy doktora nauk prawnych uzyskał na podstawie uchwały Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 25 lutego 2013 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: *Charakter prawny statutu związku zawodowego* oraz po złożeniu wymaganych egzaminów. Od 1 października 2009 r. do 31 maja 2013 r. zatrudniony był na stanowisku asystenta w Katedrze Prawa Pracy na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, od 1 czerwca 2013 r. do nadal jest adiunktem w tej Katedrze.

W dniu 23 maja 2024 r. dr Jakub Szmit wystąpił z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, przedstawiając jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie tego stopnia, monografię „*Konstytucyjny wzorzec reżimu zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej*”, Wyd. Wolters Kluwer 2024, ss.526, ISBN 978-83-8358-531-4. Recenzentami wydawniczymi monografii byli prof. dr hab. Leszek Mitrus i dr hab. Piotr Uziębło, prof. UG.

II. W niniejszym postępowaniu ocenić należy spełnienie przez Habilitanta warunków określonych w art.219 ust.1 pkt 2 i pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (pkt 1 ust.1 tego artykułu: posiada stopień doktora jest udokumentowany dyplomem).

Zgodnie z art.219 ust.1 pkt 2 stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej: a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które

w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie tzw. ministerialnym lub b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania były ujęte w tzw. wykazie ministerialnym, lub c) zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe. Pkt 3 wskazuje dodatkowo wymóg wykazania się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Odnosząc powyższe ustawowe wymagania do postępowania w sprawie dr Jakuba Szmita, ocenie podlega wskazana przez Habilitanta monografia naukowa (art.219 ust.1 pkt 2a). Monografia ta wydana została przez wydawnictwo znajdujące się w wykazie tzw. ministerialnym (wydawnictwo Wolters Kluwer). Pozostaje zatem odpowiedź na pytanie czy jest to osiągnięcie stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny: nauki prawne. Moja odpowiedź jest pozytywna, co uzasadniam poniżej.

Monografia ma charakter teoretyczno-prawny. Przedstawione w niej zostały zagadnienia związane z konstytucyjnym wzorcem reżimu zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej poprzez: po pierwsze - odtworzenie konstytucyjnego wzorca zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej, czyli odczytanie intencji i zamierzeń ustrojodawcy w tej materii; po drugie – określenie, który reżim zatrudnienia daje największą gwarancję rzeczywistej realizacji ustalonego wzorca. Przez reżim zatrudnienia Habilitant w monografii rozumie gałęziowe przyporządkowanie przepisów kształtujących relację pomiędzy podmiotem zatrudnianym a zatrudniającym. Można już na wstępie powiedzieć, że monografia wypełnia lukę w zakresie publikacji naukowych na temat służby cywilnej ocenianej z punktu widzenia prawa pracy, a także prawa administracyjnego, gdyż mimo, że z zakresu prawa administracyjnego i funkcjonowania administracji na temat służby cywilnej jest wiele opracowań, to nie są one ukierunkowane na analizę zagadnienia dokonaną przez Habilitanta. Temat jest niewątpliwie ciekawy i istotny nie tylko z punktu widzenia naukowego, albowiem trafnie zauważa Habilitant, że zapewnienie odpowiednich kadr w każdej instytucji jest narzędziem do osiągnięcia przez nią stawianych celów, a ponadto zróżnicowana charakterystyka poszczególnych reżimów zatrudnienia pozwala osiągnąć odmienne cele stawiane przed osobami zatrudnionymi. W tym kontekście wywodzi, że określenie oczekiwań ustrojodawcy (czyli wzorca konstytucyjnego) i zestawienie ich z właściwościami poszczególnych reżimów zatrudnienia pozwala wskazać ten, który w najpełniejszy sposób pozwoli te oczekiwania wypełnić. Zauważyć też trzeba, że jest to temat trudny do kompleksowego przedstawienia z uwagi na to, że jest przedmiotem

zainteresowania nie tylko specjalistów z zakresu prawa pracy, ale i prawa administracyjnego, a także konstytucyjnego, a nadto z uwagi na częste – jak do tej pory - regulacje o służbie cywilnej dokonywane w zależności od zmian opcji politycznych w państwie.

Przy ocenie pracy określonej jako osiągnięcie naukowe bardzo ważny jest przede wszystkim cel pracy oraz sformułowana hipoteza (hipotezy), która poddana zostaje weryfikacji w toku dalszych rozważań i prowadzonych analiz naukowych. Jest to w zasadzie standardem dla monografii naukowych. Jakkolwiek Habilitant nie wyartykułował wprost we wstępie hipotezy, to przedstawił w sposób szczegółowy problemy badawcze i wskazuje, że obowiązujące rozwiązania wprowadzane na poziomie ustawowym nie mogą być ocenione jako realizujące wzorzec konstytucyjny, a także określa, że punktem wyjścia do podjęcia badań, jest ustalenie, jakie mechanizmy dają największą gwarancję, że oczekiwania ustawodawcy co do funkcjonowania służby cywilnej będą faktycznie spełnione. To spostrzeżenie można również uznać za hipotezę, która jest oceniana i weryfikowana w treści opracowania.

Habilitant wyraźnie określił pola badawcze i w treści pracy powyższe problemy badawcze rozwija w kolejnych rozdziałach, co pozwala mu na odpowiedź na stawiane zagadnienia.

Do rozwinięcia określonych celów badawczych zastosował, jako podstawową, metodę dogmatyczną. W zakresie wystarczającym do rozwinięcia zakreślonych celów badawczych, Habilitant wykorzystał też metodę prawnohistoryczną, pozwalającą na przedstawienie rozwoju krajowego prawa urzędniczego, w szczególności w zakresie dotyczącym służby cywilnej. W części też sięgnął do metody porównawczej, zaznaczając jednak, że modele, rozwiązania i schematy przyjmowane w innych państwach nie mogą same w sobie stać się punktem odniesienia dla polskiego porządku prawnego, ponieważ siłą rzeczy budowane są na innych założeniach ustrojowych niż obowiązujące w Polsce. Habilitant wykorzystał również metodę analizy teoretycznoprawnej, sięgając tu do doktryny z takich gałęzi prawa jak prawo pracy, prawo cywilne czy prawo administracyjne. Podkreślił też słusznie, że umiejscowienie systemowe służby cywilnej w strukturze państwa powoduje, że uwzględnianie regulacji prawa administracyjnego odgrywa istotną rolę także poza kwestiami ściśle związanymi z zatrudnieniem.

Rozważania skupiają się wyłącznie na rozwiązaniach polskich. Habilitant podkreśla to we wprowadzeniu, wyjaśniając, że jest to podyktowane tym, że rozwiązania prawne poszczególnych państw w tym zakresie różnią się i są trudno porównywalne.

Zaprezentowane płaszczyzny badawcze przedstawione zostały w czterech rozbudowanych rozdziałach, podzielonych na mniejsze jednostki redakcyjne. Struktura pracy odpowiada przyjętej klasycznej systematyce rozpraw naukowych. Ta zasadnicza część pracy poprzedzona jest spisem treści, po którym jest wykaz skrótów i wstęp. Pracę kończy zakończenie i bibliografia składająca się z aktów normatywnych, orzecznictwa i wykazu literatury. Rozdział pierwszy i trzeci kończy się uwagami podsumowującymi, ostatni – uwagami końcowymi-wnioskami, w trzecim nie ma takiej podsumowującej jednostki redakcyjnej.

We wstępie, zgodnie z przyjętymi zasadami, Habilitant określił przedmiot i cel pracy, pola badawcze, przyjęte metody badawcze i przedstawił strukturę pracy. Zakreślone pola badawcze znalazły rozwinięcie w dalszej treści pracy.

Rozdział 1 „Służba cywilna w strukturze państwa – ujęcie ustrojowe” dotyczy administracji, przy czym punktem wyjścia jest tu przedstawienie istoty państwa jako szczególnej struktury organizacyjnej, a następnie zawarte są teoretyczne aspekty dotyczące administracji jako takiej w celu wyjaśnienia czym jest administracja i jak doniosłą rolę odgrywa właściwe w każdej organizacji, w tym w organizacji tak sformalizowanej i rozbudowanej jak państwo. Po tej analizie Habilitant czyni dalsze rozważania na gruncie administracji publicznej w strukturze państwa oraz w prawie międzynarodowym i unijnym. W dalszej części, zawiązując analizy teoretyczno-prawne do administracji rządowej, ukazał podstawowe, niejako wprowadzające zagadnienia odnoszące się do służby cywilnej oraz korpusu służby cywilnej.

Logicznym ciągiem rozważań jest treść rozdziału 2. pod tytułem: „Wymogi stawiane służbie cywilnej i członkom korpusu służby cywilnej na gruncie ustawy zasadniczej”. W tym kontekście dokonał analizy art. 153 konstytucji, a zwłaszcza katalogu cech wskazanych w ust. 1 tego przepisu (zawodowość, rzetelność, bezstronność, neutralność polityczna). Dokonał najpierw wykładni językowej zwrotów opisujących poszczególne cechy, następnie ustaleń, jak są one rozumiane przez prawodawcę w konkretnych aktach ustawowych i podustawowych, a wreszcie odtworzył konstytucyjny wzorzec każdej z tych cech.

W kolejnym 3. rozdziale pt.: „Przeszłość i teraźniejszość zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej” Habilitant przedstawił ewolucję reżimu zatrudnienia w służbie cywilnej, poczynając od okresu międzywojennego i pierwszej ustawy z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej, poprzez unormowania powojenne likwidujące tę służbę, do unormowań ją reaktywujących w kolejnych ustawach uchwalanych od 1996 r. W tym też rozdziale zawarte są rozważania odnoszące się do obowiązującej obecnie ustawy o służbie

cywilnej z 2008 r. i przedstawione zostały trzy rodzaje stosunków zatrudnienia w niej określone: umowa o pracę, mianowanie, powołanie. Habilitant dokonuje tu krytycznej analizy obecnie obowiązujących przepisów w tej materii, co w pełni podzielam. Zaznacza tu, że analiza obecnego stanu prawnego nie jest prowadzona pod kątem szczegółowych rozstrzygnięć czy konkretnych mechanizmów, ale ze względu na zasadniczy cel pracy dotyczy ona tego, na ile obecnie stosowane podstawy zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej rzeczywiście odpowiadają wzorcom konstytucyjnym przedstawionym we wcześniejszym rozdziale.

Ostatni, 4. rozdział „Wnioski i uwagi *de lege ferenda*” opiera się na teoretycznej ocenie, który reżim zatrudnienia (rozumiany jako gałęziowe przyporządkowanie przepisów kształtujących relację pomiędzy podmiotem zatrudnianym a zatrudniającym) ze względu na swoje konstrukcyjne cechy najbardziej odpowiada oczekiwaniom ustrojodawcy względem członków korpusu służby cywilnej. Rozdział ten kończy się wnioskami podsumowującymi całość pracy oraz sformułowaniem postulatów *de lege ferenda*.

Taka struktura pracy pozwolił Habilitantowi na udzielenie odpowiedzi na pytanie o konstytucyjny wzorzec reżimu zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej poprzez wskazanie tego reżimu, który w najpełniejszy sposób wypełnia (wypełniałby) ten wzorzec, a tym samym realizuje oczekiwania stawiane prawodawcy w konstytucji.

W zakończeniu Habilitant dokonuje skrótu zaprezentowanych w poszczególnych rozdziałach treści. Skomasował tu wnioski *de lege lata* i postulaty *de lege ferenda* wynikające z analizy poszczególnych zagadnień oraz zweryfikował hipotezę zawartą we wstępnej części pracy. Podkreślił, że analiza przepisów konstytucji prowadzi do wniosku, że ustrojodawca zawarł w nich nie tyle wymóg funkcjonowania służby cywilnej, czyli swoistej struktury organizacyjnej w szeroko pojętej strukturze państwa, ale bezpośrednio i wprost ustanowił korpus służby cywilnej, czyli grupę osób zatrudnionych w urzędach administracji rządowej (art. 153 ust. 1 konstytucji). Ponadto określony został cel utworzenia tej grupy zatrudnionych, tj. zapewnienie, że zadania państwa (te, za które odpowiada administracja rządowa) będą wykonywane w sposób zawodowy, rzetelny, bezstronny i neutralny politycznie. Zauważa, że oczekiwania stawiane wobec zatrudnionych w korpusie służby cywilnej wynikają także z innych przepisów ustawy zasadniczej (art. 153 ust. 2, art. 60, art. 7), przy czym trafnie zauważa, że część z tych regulacji odnosi się nie tyle do samych członków korpusu służby cywilnej, co do służby cywilnej jako pewnej formacji. Stawianie określonych wymogów co do sposobu wykonywania zadań przez zatrudnione osoby musi wiązać się z wyborem reżimu zatrudnienia (zwłaszcza określenie w ramach jakiej gałęzi zatrudnienie ma być realizowane).

Wskazał, że za niesprzeczne z konstytucją należy uznać zatrudnienie członków korpusu służby cywilnej w ramach stosunku pracy – lecz wyłącznie umownego lub z mianowania – oraz stosunku służbowego. Habilitant dostrzega tu pewną tendencję ustawodawcy do wprowadzania w stosunku do tej grupy zawodowej rozwiązań, które nie są zgodne z modelowym stosunkiem pracy. Stwierdza, że usytuowanie zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej w ramach prawa pracy może zostać uznane za nacechowane wieloma odrębnościami ewentualnie należy go uznać za reżim zbliżony do mieszanego, w którym wyraźnie zaznacza się tendencja ustawodawcy do włączania do relacji formalnie kwalifikowanych jako stosunki pracy elementów stosunków służbowych.

W konsekwencji prowadzonych analiz Habilitant obowiązujący model ocenia krytycznie i uznaje, że nie spełnia on wymogów konstytucyjnych w zakresie jak najefektywniejszej realizacji norm ustawy zasadniczej.

W wyniku podjętych w monografii rozważań Habilitant wnioskuje o konieczności dokonania zdecydowanych zmian systemowych, dotyczących zasad zatrudniania członków korpusu służby cywilnej – zgodnie z oczekiwaniami ustrojodawcy, co oznacza wybór właściwego reżimu zatrudnienia: pracowniczego, mieszanego lub służbowego. W dalszej części przedstawia i uzasadnia, który z nich odpowiadałby w największym stopniu wymogom konstytucyjnym i uznaje, że najbardziej odpowiednim z konstytucyjnego punktu widzenia reżimem zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej jest reżim służbowy (publicznoprawny). Przemawiają za nim względy normatywne, dotyczące cech tego zatrudnienia, które najlepiej są w stanie zapewnić realizację prawidłowo odczytanego wzorca ustalonego przez ustrojodawcę. Ponadto, można je wzmocnić argumentami natury aksjologicznej. Te postulaty *de lege ferenda* i ich uzasadnienie prezentowane przez Habilitanta w pełni podzielam.

Przedstawione w wyniku badań naukowych treści pozwalają na wydanie pozytywnej oceny całości pracy. Habilitant prawidłowo i wnikliwie przeprowadził analizę zagadnień prawnych z uwzględnieniem poglądów doktryny i stanowiska prezentowanego w orzecznictwie sądów administracyjnych, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego, a także Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Właściwie wykorzystał też przepisy prawa unijnego i międzynarodowego. Posługuje się terminologią przyjętą w prawie pracy i prawie administracyjnym (co jest nieodzowne przy analizie prezentowanego zagadnienia). Prowadzony wywód jest zrozumiały, odniesienia do poglądów doktryny i orzecznictwa prawidłowo dokumentowane w przypisach. Na podkreślenie zasługuje to, że Habilitant nie

boi się przedstawiać własnych propozycji rozwiązań, nawet gdy są one dyskusyjne, oraz wskazywać na niedoskonałości obowiązujących przepisów prawnych.

Uważam, że dokonana w monografii analiza prawno-dogmatyczna oraz rozwinięcie założonych celów badawczych ma znaczenie poznawcze i istotne dla teorii prawa, zwłaszcza prawa pracy i prawa administracyjnego. Zawiera również wiele wątków mających wartość praktyczną dla członków korpusu służby cywilnej, a dla ustawodawcy – wartość, która powinna być wykorzystana w ewentualnych kolejnych pracach legislacyjnych dotyczących służby cywilnej.

Ważnym aspektem każdej pracy naukowej jest warsztat naukowy. Ta strona nie budzi zastrzeżeń. Habilitant wykorzystał w sposób uzasadniony i prawidłowy liczną literaturę przedmiotu, w tym literaturę zagraniczną (z uwagi na opracowany temat, siłą rzeczy w stopniu ograniczonym) oraz orzecznictwo sądowe i TK. Odwołanie się w do dorobku judykatury świadczy o tym, że Habilitant zna prezentowaną problematykę również na gruncie stosowania prawa.

Strona formalna pracy również nie budzi zastrzeżeń.

W podsumowaniu wskazanego przez Habilitanta osiągnięcia naukowego stwierdzam, że monografia stanowi w sumie rzetelną prezentację i naukową analizę prawną zagadnienia dotyczącego służby cywilnej i jej miejsca w porządku konstytucyjnym, a co się z tym wiąże - wzorca reżimu zatrudnienia członków korpusu tej służby. Rzetelnie dokonana w niej została też analiza materiału normatywnego. Jest to książka nowatorska, w której Habilitant zwraca uwagę na konstytucyjność reżimu zatrudnienia i postulaty z tym związane, które w sposób dojrzały argumentuje nie tylko analizą prawną i doktrynalną, ale aksjologiczną. Po sposobie prezentacji widać znajomość problematyki służby cywilnej, a można powiedzieć szerzej – prawa urzędniczego.

Problemy badawcze zostały przez Habilitanta właściwie diagnozowane i wyjaśniane z uwzględnieniem dorobku doktryny i judykatury, a formułowane wnioski i postulaty – przemyślane i logiczne. Pracę można zatem uznać bezsprzecznie za znaczący wkład Habilitanta w rozwój nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne. Tym samym spełnia on wymagania określone w art.219 ust.1 pkt 2a ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

III. Dorobek naukowy Habilitanta obejmuje, według załączonego wykazu, oprócz powyższej monografii, 66 publikacji naukowych, w tym 3 monografie (2 we współautorstwie), 22 rozdziały w monografiach (w tym udział w komentarzu do ustawy), 26 artykułów, 12 głos, 3 sprawozdania, 31 anonimowych recenzji artykułów naukowych oraz redakcję monografii naukowej. W ramach powyższego zestawienia znajdują się 4 publikacje

obcojęzyczne. Wskazać należy, że znaczna część tych publikacji ukazała się na łamach renomowanych i uznanych czasopism, takich jak „Państwo i Prawo”, „Praca i Zabezpieczenie Społeczne” czy „Orzecznictwo Sądów Polskich”.

W obszarach aktywności naukowej Habilitanta należy wskazać następujące płaszczyzny badawcze:

1. Zbiorowe prawo pracy (zatrudnienia), w szczególności tzw. prawo związkowe. Tej tematyki dotyczyła praca doktorska, która ukazała się drukiem w formie monografii: *Charakter prawny statutu związku zawodowego*, Warszawa 2014, w której przedstawił koncepcję, że statutowi związku zawodowego należy przypisać mieszany charakter prawny, tj. obligacyjno-normatywny i wskazał konsekwencje takiej koncepcji. Tematyce tej poświęcone były także artykuły: *Statut związku zawodowego – akt normatywny czy umowa cywilnoprawna?* („Przegląd Legislacyjny”, 2013, nr 2 (84)); *Statut związku zawodowego jako źródło prawa pracy* („Państwo i Prawo”, 2017, nr 5). Temat związków zawodowych przewija się też w opracowaniach: *Weryfikacja przez pracodawcę oświadczeń składanych przez zakładową organizację związkową* [w:] *Związkowe przedstawicielstwo pracowników zakładu pracy*, red. Z. Hajn, Warszawa 2012; *Oczekiwania zmian ustawodawstwa pracy w zakresie statusu prawnego pracowników zatrudnionych przez małych pracodawców z perspektywy związków zawodowych* [w:] *Stosunki pracy u małych pracodawców*, red. G. Goździewicz, Warszawa 2013; *The Trade Union Side of the Workplace Dialogue - Remarks on the Terminology*, [w:] *Trade unions and non-union employee representation in Europe - the current state of play and prospects for the future*, ed. J. Carby-Hall, M. Rycak, Warszawa 2016; *Reprezentatywność w aktach Międzynarodowej Organizacji Pracy* [w:] *Dorobek i rozwój myśli polskiej nauki prawa pracy w świetle wyzwań XXI wieku. Księga dedykowana pamięci Profesora Bogusława Cudowskiego*, red. P. Nowik, I. Sierocka, W. Witoszko, K. Żywolewska, Białystok 2022; *Podmiotowość związków zawodowych na gruncie wybranych gałęzi prawa* „Gdańsko-Łódzkie Roczniki Prawa Pracy i Prawa Socjalnego”, 2012, t. 2; *Udział związków zawodowych w sądowym postępowaniu cywilnym* „Przegląd Naukowy Disputatio” 2014, t. XVIII; *Wybrane zagadnienia dotyczące przetwarzania danych osobowych w procedurze rozstrzygania sporów zbiorowych*, „Krytyka Prawa. Niezależne Studia nad Prawem” 2022, nr 1; *Wpływ reformy zbiorowego prawa pracy na praktykę funkcjonowania związków zawodowych* „Studia z Zakresu Prawa Pracy i Polityki Społecznej” 2022, nr 29. W opracowaniach zawarte są wnioski dotyczące aktualnego stanu prawnego, jak i postulaty zmian w danej materii.

W ramach tej płaszczyzny badawczej podjął również analizę prawną jednego z najważniejszych podmiotów krajowego prawa związkowego, którym jest związek zawodowy NSZZ „Solidarność”. Uwzględniając stopień skomplikowania rozwiązań przyjętych w tej sferze przez NSZZ „Solidarność”, analiza przeprowadzona została przez pryzmat wskazania praktycznej formy korzystania przez związek zawodowy ze swojej samorządności. Do opracowań z tego zakresu należą m.in. *Zawieranie układów zbiorowych pracy przez NSZZ „Solidarność”* [w:] *Wolność i sprawiedliwość w zatrudnieniu: księga pamiątkowa poświęcona Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej profesorowi Lechowi Kaczyńskiemu*, red. M. Seweryński, J. Stelina, Gdańsk 2012; *Swoboda kształtowania struktury wewnętrznej związku zawodowego w świetle polskiego ustawodawstwa na przykładzie NSZZ „Solidarność”* [w:] *Aktual'ni problemi sučasnoho konstitucionalizmu: (na prikladі Ukraini ta Respubliki Pol'sa): kolektivna monografiâ / red.kol. Ūriĵ Ladiclavovič Bošic'kij, Âkub Stelina, Nadiâ İvanivna Kuders'ka, Andžej Šmits, Kijów 2017; *Udział związków zawodowych w sprawowaniu zadań samorządu terytorialnego przez pryzmat statutu NSZZ „Solidarność”* „Przegląd Naukowy Disputatio”, 2013, nr 1,t. XV.*

Podkreślając, że funkcjonowanie ruchu związkowego jest jednym z narzędzi służących realizacji konstytucyjnej wartości, czyli prowadzenia dialogu społecznego, a jego stan w Polsce jest daleki od optymalnego, podejmował w opracowaniach próbę zdiagnozowania problemów i poszukiwania ich rozwiązań. Wymienić tu należy publikacje we współautorstwie z M. Łagą i J. Steliną: *Rada Dialogu Społecznego*, Gdańsk 2016 oraz *Institutions of tripartite social dialog in Poland*, Gdańsk 2019 i we współautorstwie z M. Łagą: *Dialog społeczny w praktyce przedsiębiorstw – studium przypadków* [w:] *Dialog społeczny w praktyce przedsiębiorstw*, red. J. Stelina, Gdańsk 2010 oraz *Rodzaje dialogu zakładowego* [w:] *Zakładowy dialog społeczny*, red. J. Stelina, Warszawa 2014. Opracowania te mają walor teoretyczny zmierzający do stworzenia systematyki różnych przejawów dialogu społecznego oraz walor praktyczny.

Tematy podnoszone w wymienionych opracowaniach były również przedmiotem wystąpień Habilitanta na konferencjach.

2. Prawo urzędnicze stanowi drugi obszar badawczy Habilitanta. Przykładem jest publikacja: *Struktura wynagrodzenia w administracji publicznej a regulacje kodeksu pracy* [w:] *Powszechne a szczególne prawo pracy*, red. L. Florek, Warszawa 2016. Jej wydanie było poprzedzone wygłoszeniem referatu na ten temat i związaną z nim dyskusją podczas Konferencji Regionalnej Katedr i Zakładów Prawa Pracy „Powszechne a szczególne prawo pracy”, Jabłonna 24 - 26 czerwca 2015r.

Ponadto wymienić tu należy opracowania odnoszące się do specyfiki zatrudnienia w ramach poszczególnych segmentów administracji, zwłaszcza pracowników samorządowych i służby cywilnej. Wskazać należy na artykuł: *Pojęcie pracownika samorządowego (uwagi de lege lata)*, „Samorząd Terytorialny”, 2011, nr 3, w którym sygnalizuje, że przyjęte rozwiązania prawne nie spełniają postulatu przejrzystości prawa. Tym zagadnieniem jest fundamentalny problem określenia zakresu podmiotowego stosowania przepisów ustawy o pracownikach samorządowych. Podkreślić trzeba zainteresowanie artykułem - według Google Scholar był on cytowany 20 razy (nie uwzględniając autocytowania). Podobnie, systemowe spojrzenie zaprezentował w artykule: *Specyficzne źródła prawa pracy pracowników samorządowych*, „Gdańsko-Lódzkie Roczniki Prawa Pracy i Prawa Socjalnego”, 2011, t. 1, w którym łączy tematykę zbiorowego prawa pracy i prawa urzędniczego.

Badania dotyczące służby cywilnej przez pryzmat zatrudnienia w niej obejmowały zarówno kwestie o praktycznej doniosłości, jak i takie, które miały bardziej ogólny, konstrukcyjny wymiar, przy uwzględnieniu kontekstu konstytucyjnego. Są tu publikacje: *Wypowiedzenie umowy o pracę pracownika służby cywilnej. Glosa do wyroku SN z dnia 19 kwietnia 2012 r., II PK 203/11*, „Gdańskie Studia Prawnicze - Przegląd Orzecznictwa”, 2013, nr 4; *Terminowe zatrudnienie w służbie cywilnej w świetle standardów konstytucyjnych*, „Praca i Zabezpieczenie Społeczne”, 2022, nr 1; *Dialog społeczny w służbie cywilnej*, „Z Problematyki Prawa Pracy i Polityki Socjalnej”, t. 22, nr 4 (2024).

Na podkreślenie w tej płaszczyźnie badawczej zasługuje artykuł *Państwo wobec pracowników administracji rządowej – uwagi na tle ustawy antykryzysowej (tzw. tarczy antykryzysowej)*, „Państwo i Prawo”, 2020, nr 12, będący reakcją na wprowadzenie niezwykle kontrowersyjnych rozwiązań, które mogły być zastosowane w odniesieniu do członków korpusu służby cywilnej w związku z pandemią COVID-19. Habilitant dokonał w niej szybkiej, a jednocześnie pogłębionej reakcji i krytyki wprowadzanych mechanizmów argumentacją odwołującą się do samych fundamentalnych zasad zatrudniania członków korpusu służby cywilnej.

Rezultaty badań prawa urzędniczego również prezentował na seminariach i konferencjach naukowych.

3. Kolejny obszar badawczy odnosi się do zatrudnienia w sferze publicznej, poza administracją. W publikacjach z tej problematyki podkreśla, że ze względu na silne powiązanie z państwem różnych grup zawodowych występujących w tym sektorze (co dotyczy np. ich zaangażowania w realizację zadań państwa, ale również tego, że źródłem

finansowania ich wynagrodzeń są środki publiczne), warunki ich zatrudniania charakteryzują się specyfiką w stosunku do sfery prywatnej. Formalnym przejawem tego zjawiska jest występowanie licznych pragmatyk pracowniczych. Zaprezentował tu sytuację pracowniczą, w jakiej znajdują się zawodowi kuratorzy sądowi (*Wybrane warunki zatrudnienia kuratora sądowego* [w:] *Kuratela sądowa w Polsce. Analiza systemu. Księga pamiątkowa dedykowana dr Tadeuszowi Jedynakowi*, red. K. Stasiak, Toruń 2018; *Wybrane zagadnienia dotyczące nawiązania i ustania stosunku pracy kuratorów sądowych*, „Praca i Zabezpieczenie Społeczne”, 2016, nr 7; *Procedura stosowania odpowiedzialności dyscyplinarnej w stosunku do kuratorów sądowych w Polsce* [w:] *Aktualne problemy prawa Polski i Ukrainy*, red. A. Szmyt, J. Boszycki, J. Stelina, W. M. Iwanow, Gdańsk 2018; *Podstawy odpowiedzialności porządkowej i dyscyplinarnej kuratorów sądowych w Polsce*, „Praca i Zabezpieczenie Społeczne”, 2018, nr 10), pracownicy sądów (*Ocena okresowa jako narzędzie motywacji pracowników sądów* „Monitor Prawa Pracy”, 2014, nr 10) oraz nauczycieli akademickich (*Okresowość zatrudnienia nauczycieli akademickich w świetle art. 120 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym*, [w:] *Zatrudnienie nauczycieli akademickich*, red. W. Sanetra, Warszawa 2015).

4. W ostatniej płaszczyźnie badawczej Habilitant prezentuje aspekty indywidualnego prawa pracy. Do niej zaliczyć można publikacje: *Less favourable treatment of fixed-term workers (CJEU, C-38/13)* [w:] *Labour law and social rights in Europe: the jurisprudence of international courts selected judgements*, red. M. Łaga, S. Bellomo, N. Gundt, J. M. M. Boto, Gdańsk 2017, (współ. J. Świątek-Rudoman); *Powierzenie innej pracy* „Monitor Prawa Pracy” 2009, nr 7; *Prawo do wynagrodzenia gwarancyjnego w świetle wybranych przepisów dotyczących czasu pracy* „Praca i Zabezpieczenie Społeczne”, 2014, nr 6; *Staż pracy czy staż zatrudnienia? Reakcja na zmiany na rynku pracy* „Praca i Zabezpieczenie Społeczne”, 2020, nr 11.

Wskazując podstawowe płaszczyzny badań naukowych i publikacje mieszczące się w nich, nie można pominąć również innego rodzaju aktywności naukowej, mianowicie głos odnoszących się ściśle do tematyki z zakresu prawa pracy. Wymienić tu można np. glosy, których przedmiotem były rozstrzygnięcia sądowe dotyczące m.in. urlopu wypoczynkowego (*Urlop wypoczynkowy na żądanie - udzielenie urlopu - obowiązek pracodawcy udzielenia urlopu na żądanie. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2008 r. II PK 26/08*, „Orzecznictwo Sądów Polskich”, 2009, nr 12, poz. 129); prawa do wynagrodzenia (*Prawo do wynagrodzenia w okresie zawieszenia w pełnieniu obowiązków służbowych. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., III PZP 4/09*, „Gdańskie Studia

Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa”, 2010, nr 3/4, *Wynagrodzenie za pracę - wynagrodzenie za pracę w naturze. Glosa do wyroku SN z dnia 5 listopada 2013 r., II PK 41/13*, „Orzecznictwo Sądów Polskich”, 2015, nr 6, poz. 62); czasu pracy (*Prawo pracy, czas pracy, przerwy w pracy, obowiązki pracownika. Glosa do wyroku SN z dnia 16 marca 2017 r., I PK 124/16*, „Orzecznictwo Sądów Polskich”, 2018, nr 6, poz. 63), czy też zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (*Podstawa ustalania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla nauczyciela będącego emerytem, rencistą lub pobierającym nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. Glosa do uchwały Sądu Najwyższego – Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 lutego 2022 r., III PZP 3/21*, „Orzecznictwo Sądów Polskich”, 2023, nr 9, poz. 71). Ponadto w tym dorobku widać też publikacje wykraczające poza ściśle rozumiane prawo pracy, a dotyczące sfery zabezpieczenia społecznego (*Nabywanie prawa do emerytury funkcjonariuszy Policji, „Z Zagadnień Zabezpieczenia Społecznego”*, 2011, nr 3 oraz *Wolontariat a zabezpieczenie społeczne*, [w:] *Umowy cywilnoprawne w ubezpieczeniach społecznych*, red. M. Szablowska-Juckiewicz, M. Wałachowska, J. Wantoch-Rekowski, Warszawa 2015) czy prawa konstytucyjnego (skomentowanie samodzielne 11 artykułów oraz współautorskie skomentowanie 3 artykułów [w:] *Komentarz do ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora*, red. K. Grajewski, Warszawa 2023).

IV. Przepisy ustawy wskazują dodatkowo wymóg wykazania się istotną aktywnością naukową w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Przepisy nie określają co należy rozumieć przez tak sformułowany wymóg. Na podstawie przedłożonego autoreferatu można uznać, że aktywnością taką będzie czynny udział Habilitanta w konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych (wykaz w załączeniu do wniosku). Łącznie brał aktywny udział w 36 konferencjach naukowych organizowanych na Wydziale Prawa i Administracji UG oraz przez inne ośrodki naukowe, a także podmioty pozanaukowe (np. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych), na których wygłosił 32 referaty naukowe, a 4 razy był uczestnikiem paneli dyskusyjnych.

Odbył też w okresie od 15 do 26 lipca 2019 r. zagraniczny staż naukowy pod kierunkiem prof. dr. dr. h.c. Moniki Schlachter, Dyrektora Instytutu Pracy i Stosunków Przemysłowych w Unii Europejskiej Uniwersytetu w Trewirze (Institut für Arbeitsrecht und Arbeitsbeziehungen in der Europäischen Union, Universität Trier) oraz krajowy staż naukowy pod kierunkiem prof. ucz. dr hab. Moniki Gładoch, Kierownika Katedry Prawa Pracy w Instytucie Nauk Prawnych na Wydziale Prawa i Administracji UKSW. Ponadto był uczestnikiem dwóch wizyt naukowo-roboczych w Korei Południowej (2-10 października

2010 r.) oraz w Japonii (24 listopada – 7 grudnia 2013 r.). Brał też czynny udział w seminariach organizowanych w ramach European Labour Law Young Scholars, subsekcja ISLSSL (International Society for Labour and Social Security Law) Young Scholars Section (Santiago de Compostela czerwiec 2015, Gdańsk 5-7 lipca 2016, Praga 20 września 2016).

V. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę:

W okresie zatrudnienia Habilitant prowadził zajęcia dydaktyczne (wykłady, ćwiczenia audytoryjne, seminarium licencjackie) z takich przedmiotów, jak: *Prawo pracy, Prawo urzędnicze, Prawo związkowe, Zbiorowe prawo pracy, Urzędnicze prawo policyjne, Status prawny kuratora sądowego, Prawo europejskie i prawo międzynarodowe w pracy urzędnika, Polityka społeczna, Pracownicy samorządowi i służba cywilna, Podstawy prawa pracy i zabezpieczenia społecznego*. Wszystkie prowadzone przez niego zajęcia są bardzo wysoko oceniane przez studentów, o czym świadczą wyniki anonimowych ankiet studenckich (dostępne na Portalu Pracownika – Portal Nauczyciela UG).

Od roku akademickiego 2014/2015 wypromował ponad 60 licencjatów. W tym samym czasie był też recenzentem kilkudziesięciu prac magisterskich (na kierunkach Prawo i Administracja).

Pełnił funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim p. Moniki Kończyk, w ramach którego uzyskała ona w dniu 24 kwietnia 2017 r. stopień naukowy doktora na podstawie rozprawy zatytułowanej *Status prawny Europejskiego Komitetu Związków Zawodowych Sektora Edukacyjnego*.

Uczestniczył w organizacji 3 konferencji naukowych, które odbywały się na Wydziale Prawa i Administracji UG.

Prowadzi też zajęcia na studiach podyplomowych różnych uczelni (poza Uniwersytetem Gdańskim, także na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim oraz w Uczelni Łazarskiego) oraz w Krajowej Szkole Administracji Publicznej im. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego.

W ramach regularnej współpracy z Europejskim Stowarzyszeniem Studentów Prawa ELSA Szczecin brał udział w konferencjach organizowanych przez tę organizację w charakterze referenta. Był w składzie Rady Naukowej II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Prawa Pracy „Nowe technologie w prawie pracy”, Szczecin 22 marca 2022 r. Brał też udział w charakterze eksperta w debacie oksfordzkiej zorganizowanej przez Koło Naukowe Prawa Pracy Uniwersytetu Gdańskiego „Labor omnia vincit” przy współpracy z Katedrą Prawa Pracy Wydziału Prawa i Administracji UG organizowanej w ramach projektu

O4 Students „Czy umowy cywilnoprawne (śmieciowe) są potrzebne?“, która odbyła się 17 stycznia 2017 r. Angażował się także w aktywności realizowane przez inne organizacje studenckie, np. przeprowadzając warsztaty „Wypowiedzenie umowy o pracę nie jest takie trudne”, zorganizowane przez Koło Naukowe Praktyki Prawa UG „Homines, dum docent, discunt” (10 stycznia 2017 r.).

Formą działalności popularyzatorskiej jest też udział w recenzowanej publikacji pt. *Zanim zapytasz Google'a. Podręcznik świadomego obywatela w 15 lekcjach*. Książka jest skierowana do licealistów i ma wypełniać lukę istniejącą na rynku, a zarazem pokazywać uczniom, że prawo jest ciekawe, przydatne i obejmuje wiele aspektów życia. W książce tej jest autorem rozdziału „Praca niejedno ma imię” (książka ukazała się w bieżącym roku – już po złożeniu wniosku).

Od roku 2017 na łamach „Tygodnika Solidarność” publikuje artykuły, które mają charakter wyjaśniający określone zagadnienia z szeroko pojętego prawa pracy, co przyczynia się do popularyzacji tej gałęzi prawa i podnoszenia świadomości prawnej wśród społeczeństwa.

Charakter popularyzatorski można przypisać także dwóm książkom, w których tworzeniu Habilitant brał udział: *Regulamin pracy w praktyce*, red. Ł. Prasolek, Warszawa 2023 oraz *Prawo pracy dla sędziów i pełnomocników procesowych. Praxis*, red. K. Walczak, M. Wojewódka, Warszawa 2023. Obie skierowane są do szerokiego grona praktyków prawa pracy i mają służyć pomocą w ich codziennej pracy zawodowej.

Do osiągnięć organizacyjnych zaliczyć należy pełnienie przez Habilitanta w latach 2013 – 2019 funkcji Pełnomocnika Dziekana WPIA UG ds. analiz, planowania i sprawozdawczości. Za sposób wywiązywania się z tych obowiązków został kilkakrotnie wyróżniony nagrodą Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UG.

W latach 2011 – 2016 pełnił funkcję Sekretarza Redakcji „Gdańsko-Łódzkie Roczniki Prawa Pracy i Prawa Socjalnego”. W tym czasie odpowiadał za ukazanie się siedmiu numerów tego rocznika oraz za przeprowadzenie procedury wpisania go na ministerialną listę czasopism punktowanych.

W latach 2012 - 2018 brał udział w organizacji procesu rekrutacji kandydatów na studia, najpierw jako sekretarz, a następnie jako członek wydziałowej komisji rekrutacyjnej na studia dzienne.

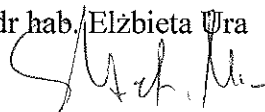
W płaszczyźnie działalności organizacyjnej można wskazać też, że w okresie od 15 września 2016 r. do 14 marca 2018 r. był członkiem Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Pracy powołanej przez Prezesa Rady Ministrów. Do zadań Komisji należało opracowanie dwóch

projektów ustaw: Kodeksu pracy oraz Kodeksu zbiorowego prawa pracy wraz z uzasadnieniami. Ponadto od roku 2007 jest zatrudniony w Zespole Prawnym Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, obecnie na stanowisku głównego specjalisty, co pozwala mu na codzienny kontakt z praktyką funkcjonowania prawa pracy w Polsce i dostrzeganie pojawiających się problemów.

VI. Biorąc pod uwagę ocenę osiągnięć naukowych i aktywności naukowej Pana dr Jakuba Szmita, w tym przedstawioną monografię wskazaną jako tzw. rozprawę habilitacyjną, uważam, że spełnia on warunki ustawowe do uzyskania stopnia doktora habilitowanego. Wskazane przez niego osiągnięcie naukowe (monografia: *Konstytucyjny wzorzec reżimu zatrudnienia członków korpusu służby cywilnej*) stanowi znaczny wkład w rozwój nauk prawnych, a ponadto wykazał się on aktywnością naukową, która może być uznana za istotną.

Rzeszów, 11. 12. 2024 r.

Prof. dr hab. Elżbieta Ura

Rzeszów, 11.12.2024r.

Prof. dr hab. Elżbieta Ura
Uniwersytet Rzeszowski

Sz. Pan

Dr hab. Piotr Uziębło, prof. UG

Przewodniczący Rady Dyscypliny Nauki Prawne

Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet Gdański

W załączeniu przesyłam recenzję w postępowaniu habilitacyjnym dr Jakuba Szmita.

Z poważaniem

